



> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de commissaris van de Koning in Overijssel
Aan de voorzitter van de Veiligheidsregio Twente
Aan de burgemeester van de gemeente Enschede
Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Enschede

**Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Kenmerk
2021-0000668848

Uw kenmerk

Datum 14 december 2021 13 december 2021
Betreft Acute noodopvang asielzoekers

Geachte burgemeester, geacht college,
geachte commissaris en geachte voorzitter veiligheidsregio,

De Nederlandse staat heeft zich via het EU-recht, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het Vluchtelingenverdrag en andere internationale verdragen verbonden aan het opvangen en begeleiden van asielzoekers, vanuit de overtuiging dat mensen die vluchten voor vervolging en geweld recht hebben op bescherming in Nederland. Dat betekent dat personen die in Nederland om asielbescherming verzoeken in dat licht worden opgevangen en de asielaanvragen in behandeling worden genomen. Asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen gaan deel uitmaken van de Nederlandse samenleving.

De Nederlandse staat is een gedecentraliseerde eenheidsstaat. Het is daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle Nederlandse overheden om aan de verplichtingen ten aanzien van opvang en begeleiding van asielzoekers te voldoen. Hiertoe heeft het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) de wettelijke taak om iedereen die daar recht op heeft op te vangen en te begeleiden. Het COA doet dit op vele tientallen opvanglocaties verspreid over het land. Daarnaast hebben gemeenten de wettelijke taak om vergunninghouders te huisvesten conform de taakstelling huisvesting vergunninghouders.

Met het wegvallen van de reisbeperkingen en andere COVID-maatregelen is de asielinstroom weer toegenomen in de loop van 2021. Ook het aantal nareizigers in het kader van gezinshereniging dat eerder niet naar Nederland kon komen, is de afgelopen maanden fors toegenomen. Daarnaast werden aan het einde van de zomer meer dan 2000 Afghaanse evacués opgevangen. Daarbij blijkt uitstroom uit de COA-opvang lastig. Het gaat hierbij zowel om meer dan 12.000 vergunninghouders die in gemeenten moeten worden gehuisvest als om vreemdelingen die moeten terugkeren naar het land van herkomst of een ander EU-land. De druk op de COA-opvang neemt daardoor dagelijks toe.

Zoals u bekend is, is het voor het COA de afgelopen periode moeilijk gebleken om voldoende opvangplekken te realiseren. De opvangproblematiek verslechtert met de dag. Inmiddels is er een situatie ontstaan van acute nood rond de opvang van

Datum
13 december 2021

Kenmerk
2021-0000668848

asielzoekers; zonder verdergaande maatregelen ontstaat in de komende weken een situatie waarbij asielzoekers niet langer kunnen worden opgevangen. Dat is de reden dat het kabinet nu niet meer met de gebruikelijke maatregelen kan volstaan. Om deze crisis het hoofd te bieden moeten voor het einde van het jaar nog minimaal 2.000 extra opvangplekken worden gerealiseerd. Daarom zetten we een belangrijke en noodzakelijke stap om dit te realiseren. Dit houdt in dat we zo snel als mogelijk inzetten op het realiseren van zogeheten acute noodopvanglocaties.

Gezien deze noodsituatie is er, teneinde crisisnoodopvang te voorkomen, geen andere mogelijkheid meer dan het aanwijzen en feitelijk in gebruik nemen van geïnventariseerde locaties. Daarbij wordt voorbijgegaan aan de reguliere besluitvormingsprocessen. De inschatting dat deze locaties op korte termijn geschikt kunnen worden gemaakt om te kunnen worden ingezet is leidend bij deze aanwijzing. Ook is rekening gehouden met enige spreiding over het land van de aangewezen locaties.

Op basis van deze inventarisatie is – naast andere locaties in Nederland – de in uw gemeente en regio gelegen locatie Vliegveld Twenthe aan de Vliegveldweg 345 daarvoor geschikt gebleken. Wij vinden het van belang om te benadrukken dat het geven van een aanwijzing aan de gemeente Enschede losstaat van eerdere inzet die door de gemeente is gepleegd op de opgaven met betrekking tot de opvang van asielzoekers of de huisvesting van vergunninghouders.

Wij realiseren ons dat de aanwijzing van deze locatie in uw gemeente en regio mogelijk tot onbegrip kan leiden in de lokale gemeenschap, ook gezien de eerdere ervaringen met de besluitvorming over de komst van een asielzoekerscentrum naar Enschede. Dat wordt mogelijk versterkt omdat over het besluit en de locatiekeuze dit keer door de acute situatie geen lokaal democratisch proces heeft kunnen plaatsvinden, terwijl daar in de lokale politiek wel expliciete opvattingen over zijn. Desondanks gaan wij tot deze maatregel over, waarbij wij wel willen benadrukken dat het uitdrukkelijk niet over een regulier azc gaat, maar over een tijdelijke noodopvanglocatie.

Wij kunnen het gemeentebestuur van Enschede, na overleg met betrokkenen, bovendien verzekeren dat de gemeente zo maximaal mogelijk zal worden ondersteund in het gehele traject en dat alles in het werk zal worden gesteld om tegemoet te komen aan de behoeften van gemeente en de inwoners om de opvang van vluchtelingen zo goed mogelijk en zonder problemen te laten verlopen.

Welke stappen zijn eerder genomen?

Reeds in november 2019 werd duidelijk dat het COA duurzaam extra opvangplekken nodig had. Op dat moment is via de Landelijke Regietafel Migratie en Integratie (hierna LRT) gevraagd om alle Provinciale Regietafels (hierna PRT's) te activeren om met deze opgave aan de slag te gaan. Door de COVID-19 pandemie daalde de asielinstroom in 2020 waardoor de opgave wat minder urgent werd.

Datum
13 december 2021

Kenmerk
2021-0000668848

Afgelopen zomer werd duidelijk dat op korte termijn extra inzet nodig is om alle asielzoekers te kunnen opvangen. Op 24 augustus jl. hebben wij middels een brief alle commissarissen van de Koning, colleges van Gedeputeerde Staten en colleges van Burgemeester en Wethouders opgeroepen om de Provinciale Regietafels (PRT's) met spoed bij elkaar te brengen om te bespreken of gemeenten ruimte hebben voor additionele locaties voor de opvang van asielzoekers dan wel voor de huisvesting van vergunninghouders.

Op 18 oktober jl. is de acute opvangproblematiek ook besproken in het Veiligheidsberaad en is de veiligheidsregio's verzocht om opties aan te leveren om op korte termijn 1.500 extra opvangplekken te kunnen realiseren. Op 20 oktober jl. heeft de voorzitter van de veiligheidsregio Groningen een bijstandsverzoek gedaan op grond van artikel 51 Wet veiligheidsregio's, omdat de door- en uitstroom van asielzoekers in aanmeldcentrum Ter Apel stagneert en de veiligheid en leefbaarheid van asielzoekers, medewerkers en inwoners van Ter Apel in het geding is. In reactie hierop heeft het kabinet aan de commissarissen van de Koning op 22 oktober jl. een dringend beroep gedaan om op korte termijn per provincie 100 extra opvangplekken te realiseren en exploiteren om het aanmeldcentrum Ter Apel te ontlasten. Dit verzoek heeft geresulteerd in bijna 700 extra opvangplekken.

Daarnaast hebben leden van het Kabinet, het COA, medewerkers vanuit de ministeries van Justitie en Veiligheid (JenV) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) de afgelopen periode veel contacten gehad met provincies, gemeenten en andere betrokken partijen, zoals Defensie en woningcorporaties, om extra opvangplekken te realiseren en de huisvesting van vergunninghouders naar gemeenten te versnellen. Ook zijn vanuit de ministeries van BZK en JenV middelen beschikbaar gesteld om gemeenten te ondersteunen bij het (versneld) huisvesten of overnemen van vergunninghouders. Hierbij valt te denken aan de regeling huisvesting aandachtsgroepen¹ en de hotel- en accommodatieregeling².

Door de aanhoudende druk op de opvang is op 19 november jl. wederom een brief gestuurd aan alle commissarissen van de Koning, colleges van Gedeputeerde Staten en colleges van Burgemeester en Wethouders. In deze brief zijn opgaven geformuleerd ten aanzien van de asielopvang en huisvesting van vergunninghouders voor het resterende deel van 2021 en 2022.

Dit alles heeft tot nu toe geleid tot de realisatie van ongeveer 8.500 extra, veelal tijdelijke, (nood)opvangplekken op tal van bijzondere locaties zoals evenementhallen, (grote en kleinere) paviljoens, defensielocaties, hotels, vakantieparken en boten. Hierbij is het van belang om op te merken dat het overgrote deel van de extra gerealiseerde opvangplekken een korte looptijd heeft van enkele weken of maanden. Sinds 1 juli jl. zijn er meer dan 10.500 vergunninghouders gehuisvest en lijkt het gemeenten te lukken om voor het eind van het jaar een eerste deel van de achterstand op de taakstelling

¹ Zie voor meer informatie Staatscourant 2021, 41337.

² Zie voor meer informatie Staatscourant 2021, 45592.

vergunninghouders in te halen. Dit is een grote prestatie waar we gemeenten, provincies en andere betrokken partners erg dankbaar voor zijn. Tegelijkertijd moeten we constateren dat al deze inzet voor de korte termijn niet voldoende is gebleken.

Aanwijzing

Afgelopen week is door het COA en ondergetekenden samen met de Rijksheren en deelnemers aan de LRT geconcludeerd dat de opgaven ten aanzien van het realiseren van extra opvangplekken in 2021 niet zullen worden behaald. Dat is ondanks alle inspanningen, de vele bijeenkomsten van de LRT, PRT's en de Rijksheren en de welwillendheid van velen om mee te denken en te helpen om de opvangproblematiek het hoofd te bieden. Daarmee ontstaat het onaanvaardbare risico dat de Nederlandse Staat niet kan voldoen aan de EU- en internationaalrechtelijke verplichting om aan asielzoekers menswaardige opvangvoorzieningen te bieden.

Het kabinet ziet zich daarom gedwongen om nu een aanwijzing te geven aan het college van B&W om medewerking te verlenen aan, dan wel zelf alle maatregelen te treffen om op de kortst mogelijke termijn Vliegveld Twenthe gereed te maken voor de opvang en begeleiding van 500 asielzoekers voor een periode van zes maanden. Voor deze locatie is gekozen, omdat deze naar verwachting snel gereed kan worden gemaakt als acute noodlocatie. Daarnaast heeft de locatie een substantiële omvang, wat essentieel is voor de in- en doorstroom van op te vangen asielzoekers en waardoor de beschikbare opvangplekken zo optimaal mogelijk kunnen worden benut. Naast Vliegveld Twenthe in uw gemeente en regio worden ook andere locaties aangewezen. Hierbij is rekening gehouden met enige spreiding over het land.

Samen met deze aanwijzing wordt het college gevraagd om in afstemming met het COA ook de start-up van de locatie vorm te geven, inclusief de exploitatie ten behoeve van opvang en begeleiding van asielzoekers in de eerste fase, waar mogelijk met hulp van de veiligheidsregio Twente, buurgemeenten, provincie en maatschappelijke partners zoals het Rode Kruis. Vanzelfsprekend kan de voorzitter van de veiligheidsregio ervoor kiezen om op te schalen naar een passend GRIP-niveau. Bij het vormgeven van de start-up horen ook de (gedoog-) vergunningverleningen en noodzakelijke controles (o.m. brandveiligheid). Bij uitblijven van de tijdige en noodzakelijke stappen door de gemeente, zal (op onderdelen) het Rijk zijn juridisch instrumentarium kunnen inzetten om hierin te voorzien.

De kosten zullen, via het COA, door het Rijk worden vergoed. Hiervoor kunt u met het COA nadere afspraken maken. Daarnaast zal het COA ondersteuning bieden bij het opzetten van een opvanglocatie, bijvoorbeeld in de vorm van advisering bij technische voorbereiding en wijze van inrichten, advisering over de wijze van exploitatie, en het aanstellen van een locatieleider of liaison van het COA. Aangezien het COA reeds contacten met de eigenaar van de locatie heeft, kan het COA desgewenst de (huur)overeenkomsten met de eigenaar afsluiten alsmede de vergunningaanvraag samen met de eigenaar voorbereiden en indienen. Het COA zal immers de exploitatie en verantwoordelijkheid van deze opvanglocatie binnen

een nader te bepalen termijn overnemen. Wij verzoeken u de vormgeving van een transitieplan inzake deze overdracht van diensten samen met het COA tot stand te brengen, zo mogelijk vóór de start van de opvang.

Wij realiseren ons terdege dat dit een vergaande stap is, ook in de bestuurlijke samenwerking. De actuele noodsituatie maakt dat weliswaar noodzakelijk, maar daarmee niet eenvoudiger. Wij zullen alles in het werk stellen om dit zo goed mogelijk vorm te geven en te ondersteunen. Deze acute noodopvang zien we als een vergaande en tijdelijke maatregel om iedereen die daar recht op heeft op de korte termijn te kunnen blijven opvangen. Aangezien we er nog niet zijn, blijven we met gemeenten en provincies en andere betrokken partijen aan de PRT's en andere tafels werken aan het realiseren van nieuwe (reguliere) opvangplekken en het versnellen van de uitstroom van vergunninghouders, zodat het opvangsysteem kan stabiliseren en de acute noodopvanglocatie in uw gemeente zo spoedig mogelijk kan sluiten.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Kajsa Ollongren

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Ankie Broekers-Knol